

VREAU SĂ ȘTIU

LBRIS

We know
books

LITERA

Camelia-Leontina
Bălănescu

Daniela Potocean

LECTURĂ ȘI ÎNȚELEGEREA TEXTULUI

Caiet de lucru
pentru clasa a IV-a

Cuprins

1	Povața, concluzie moralizatoare din scrieri și fapte	4
•	<i>Alice în Țara Minunilor (fragment), după Lewis Carroll</i>	4
•	<i>Despre mirodanii</i>	10
2	Cinstea, mai presus de orice	14
•	<i>Print și cerșetor (fragment), după Mark Twain</i>	14
•	<i>Sigiliul</i>	24
3	Devotamentul, o calitate aleasă	28
•	<i>Colț Alb (fragment), după Jack London</i>	28
•	<i>Rase de câini</i>	36
4	Înțelepciunea, cea mai aleasă comoară	42
•	<i>Moș Ion Roată și Unirea (fragment), după Ion Creangă</i>	42
•	<i>Moș Ion Roată, simbolul Unirii Principatelor Române</i>	49
5	Îngâmfarea, trăsătura omului neînsemnat	54
•	<i>Boul și vițelul, de Grigore Alexandrescu</i>	54
•	<i>Corida</i>	61
6	Prietenia, comoară de preț	66
•	<i>Cel mai bun prieten, după Mircea Sântimbreanu</i>	66
•	<i>Nucul</i>	72
7	Natura, sursă de viață și de inspirație	78
•	<i>Cartea junglei, după Rudyard Kipling</i>	78
•	<i>Jungla</i>	83
8	Lauda de sine, falsă mândrie	86
•	<i>Țestoasa și cele două rațe, după La Fontaine</i>	86
•	<i>Țestoasa de uscat</i>	92

Povăți, concluzie moralizatoare din scrieri și fapte

Vei cerceta îndemnuri de ordin moral ce conțin
învățăături din viața de zi cu zi.

Citește cu atenție!

Alice în Țara Minunilor

(fragment)

după Lewis Carroll

— Nici nu-ți închipui cât mă bucur să te revăd, micuța mea dragă! spuse Ducea, luând-o drăgăstos de braț pe Alice și pornind cu ea la plimbare.

Alice era tare bucuroasă că o vede într-o dispoziție atât de plăcută; gândi în sinea ei că poate numai din pricina piperului fusese atât de sălbatică la prima lor întâlnire, în bucătărie.

„Când voi fi eu Ducea”, își spuse (fără prea multă convingere), „în bucătăria mea nici n-o să existe piper. Supa e foarte gustoasă și fără. Poate că piperul îi face pe oameni atât de iuți la mânie”, gândi mai departe, încântată că descoperise o regulă nouă, „iar oțetul

îi face acri, mușețelul, amari și... bomboanele, dulciurile de tot felul îi fac pe copii să fie blânzi și buni. Ce bine ar fi să știe asta toată lumea; desigur că atunci n-ar mai fi cei mari așa de zgârciți cu dulciurile”.

Între timp, uitase de Ducea și tresări foarte speriată când îi auzi glasul foarte aproape de urechea ei.

— Te gândești la ceva, draga mea, și din cauza asta ai uitat să mai vorbești. Nu pot să-ți spun imediat care-i morala acestui lucru, dar o să-mi aduc aminte numaidecât.

— Poate n-are nicio morală, îndrăzni Alice să își dea cu părerea.

— Da' de unde, da' de unde, fetițo! zise Ducea. Orice pe lume are o morală, însă trebuie să știi s-o găsești.

Vorbind astfel, se vârî și mai aproape de Alice.

Fetei nu-i plăcea deloc să o simtă atât de aproape; mai întâi, fiindcă Ducea era o pocitanie, și apoi fiindcă era exact atât de înaltă, încât să-și proptească bărbia de umărul ei; și Alice găsea că e o bărbie foarte ascuțită și incomodă. Totuși, cum nu-i plăcea să fie nepoliticoasă, răbda cât putea.

— Jocul merge ceva mai bine acum, spuse, ca să întrețină nițel conversația.

— Așa e, zise Ducea, și morala acestui lucru este: „O, doar dragostea, doar dragostea pune-n mișcare lumea!”

— Cineva a spus, șușoti Alice, că lumea se mișcă mai bine când își vede fiecare de treaba lui.

— A, firește! E cam același lucru, zise Ducea, lovind cu bărbia-i micuță și ascuțită umărul lui Alice, pe când adăuga: Și morala acestui lucru este: „Ai grijă de înțeleș și atunci cuvintele vor avea grijă de ele însele.”

„Ce-i mai place să găsească câte o morală la toate!” își zise Alice în gândul ei.

— Pun prinsoare că te întrebi de ce nu te iau de mijloc, spuse Ducea, după o scurtă tăcere. Răspunsul e: pentru că nu cunosc prea bine caracterul flamingoului tău. Să fac o încercare?

— Te-ar putea pișca, răspunse, cu prudență, Alice, puțin dornică să vadă încercarea.

— E adevărat, spuse Ducea, păsările flamingo pișcă precum muștarul. Iar morala e bine cunoscută: „Cine se aseamănă, se adună.”

— Dar muștarul nu-i pasăre, remarcă Alice.

— Ca de obicei, ai dreptate! exclamă Ducea, ce bine spui tu lucrurilor pe nume!

— E un mineral, cred, zise Alice.

— Bineînțeleș că e, răspunse Ducea, care părea gata să-i dea dreptate întotdeauna; există niște mine de muștar pe-aici, pe-aproape. Iar morala e: „Cu cât e mai mult la mine, cu atât e mai puțin la tine.”

— Ah, știu! exclamă Alice, fără să dea importanță vorbelor Ducesei. E o legumă. Nu prea aduce a legumă, dar asta e.

— Sunt cu totul și cu totul de aceeași părere, zise Ducea, iar morala e asta: „Fii ceea ce ai părea să fii.” Pot să ți-o spun și mai simplu de-atât: „Să nu-ți închipui niciodată că nu ești altfel decât ceea ce le-ai putea părea celorlalți că ceea ce erai sau ai fi putut să fii n-a fost altfel decât ceea ce fuseși și lor li s-a părut că ești altfel.”

— Cred că, dac-aș vedea-o scrisă, aș pricepe-o mai lesne, mărturisi Alice, foarte politicos; dar așa, cum o spui dumneata, nu înțeleg mare lucru.

— Asta nu-i nimic pe lângă ce aș putea să spun, dacă aș vrea, făcu Ducea, măgulită.

— Vă rog, nu vă osteniți să spuneți și mai mult! exclamă Alice.

— A, nici să nu vorbești de osteneală! protestă Ducea. Îți fac cadou tot ce am spus până acum.

„leftin cadoul!” gândi Alice. „Noroc că nu ni se fac și de ziua noastră asemenea cadouri!” Firește că nu cutează să spună asta cu glas tare.

— Iar te gândești? întrebă Ducea, lovindu-i nițel umărul cu bărbia-i mică și ascuțită.

— Am dreptul să gândesc, zise Alice răspicat, căci situația începea să o supere.

— Tot atâta drept, răspunse Ducea, cât au porceii să zboare; și mo...

Dar în clipa aceea, spre uimirea lui Alice, glasul Ducei se stinse, chiar în mijlocul cuvântului ei preferat, morala, iar brațul petrecut printr-al fetei începu să tremure.

1. Recitește textul, apoi răspunde la următoarele întrebări.

- Care sunt personajele povestirii?

- De ce era Alice bucuroasă de reîntâlnirea cu Ducea?

- Care sunt însușirile Ducei, așa cum reies din text?

- Ce ingrediente nu dorea Alice să folosească niciodată în bucătărie?

- Ce primește în dar Alice de la Ducesă?

- Care este cuvântul preferat al Ducesei?

2. Scrie replicile Ducesei care redau ironia.

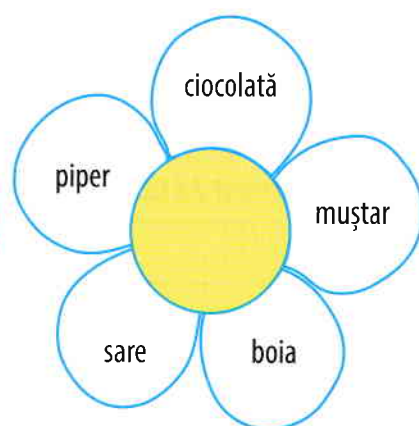
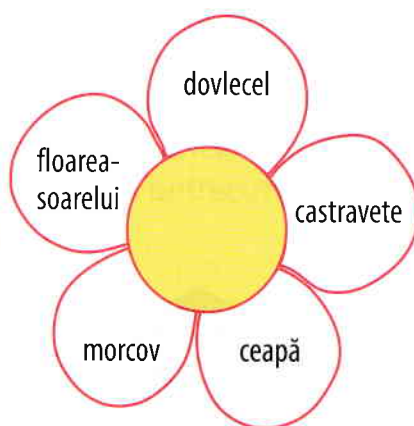
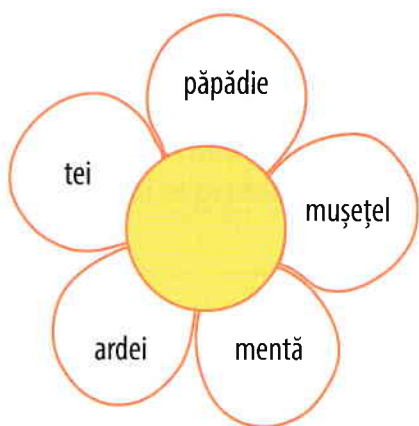
3. Explică semnificația enunțurilor moralizatoare de mai jos.

- Ai grijă de înțeles și atunci cuvintele vor avea grijă de ele însele.

- Cine se aseamănă, se adună.

- Să nu-ți închipui niciodată că nu ești altfel decât ceea ce le-ar putea părea celorlalți că ceea ce erai sau ai fi putut să fii n-a fost altfel decât ceea ce fuseși și lor li s-a părut că ești altfel.

4. Găsește intrusul, în fiecare caz. Taie-l cu o linie.

5. Alcătuieste enunțuri în care să folosești cuvintele: *morală, moral*.

6. Completează întrebările pentru a putea lua câte un interviu lui Alice și Ducesei.

— Alice,

— De ce

— Explică-mi, te rog,

— De unde

— Aș vrea să aflu

— Ce-ai fi făcut dacă

— **Ducesă,**

— De ce _____

— Explică-mi, te rog, _____

— De unde _____

— Aș vrea să aflu _____

— Ce-ai fi făcut dacă _____

Recitește ultimul alineat al fragmentului, apoi continuă povestea cu 3–5 enunțuri, așa cum îți imaginezi.

În 1862, tânărul matematician Charles Dogson, cunoscut sub numele de **Lewis Carroll**, a pornit într-o călătorie cu vaporul împreună cu prietenul lui, Reverend Robinson Duckworth, și cele trei fete ale lui, Edith (8 ani), Alice (10 ani) și Lorina (13 ani). Dorința lui Carroll de a le distra pe cele trei fete a dus la crearea unei povești despre o lume de basm, plină de personaje fantastice. Alice Liddell a fost atât de captivată de poveste, încât i-a cerut lui Carroll să o scrie pentru ea.

Citește cu atenție!

Despre mirodenii

Mirodeniile sunt acele substanțe care îmbunătățesc calitatea preparatelor alimentare și care, de milenii, continuă să fascineze gustul gurmanzilor și să creeze adevărate școli în bucătăria diferitelor popoare.

- Grecii foloseau **cimbrul** pentru afumat, iar legionarii romani făceau băi cu cimbru înainte de a merge la luptă pentru a le da curaj și putere.

- În Evul Mediu, oamenii credeau că **tarhonul** era un bun antidot împotriva mușcăturilor de animale veninoase.

- Se spune că vechii fenicieni făceau prăjituri condimentate cu **șofran**, în onoarea zeiței dragostei, atunci când voiau să aibă noroc în dragoste.

- În Evul Mediu, oamenii mestecau **fenicul** în timpul slujbelor religioase pentru a opri zgomotele emise de stomac.

- Comandanții romani erau împodobiți cu ghirlande din frunze de **dafin** după câștigarea unei bătălii.

- Se spune că **oregano** este un simbol al bucuriei. Inspirați de Afrodita, zeița dragostei la vechii greci, miresele și mirii erau împodobiți cu haine și cununi de oregano, pentru că planta era considerată un mijloc de a întări dragostea între cupluri.

- Romanii mâncau la desert o prăjitură de **anason** pentru a le îmbogăți respirația și pentru digestie.

- În Roma antică, **piperul** era considerat un simbol de belșug și prestigiu. Aroma sa iute asezona doar mesele celor înstăriți.

- Vechii egipteni, greci și romani considerau **rozmarinul** o plantă sfântă. Era un simbol al fidelității și se credea că îmbunătățește memoria.

- Doctorii personali ai faraonului Tutankamon îi tratau tusea cu **chimion negru**. Cleopatra folosea chimionul negru pentru baie, iar Nefertiti îl întrebuința pentru îngrijirea tenului.

(adaptare după www.eatermagazine.ro/retete/tips-tricks/articol-curiozitati-culinare-condimente)

1. Completează enunțurile cu informații din textul citit.

Mirodeniile sunt acele substanțe care _____ .
 Grecii foloseau cimbrul pentru _____. În Evul Mediu, oamenii credeau că
 tarhonul era un bun antidot împotriva _____. Se spune că oregano
 este un simbol al _____. În Roma antică, piperul era un simbol
 de _____. Vechii egipteni, greci și romani considerau
 rozmarinul _____. Cleopatra folosea chimionul negru
 pentru _____ , iar Nefertiti îl întrebuința pentru _____ .

2. Găsește argumente prin care să explici de ce mirodeniile sunt necesare în bucătărie.

3. Formulează întrebări referitoare la text.

Cine _____ ?

De ce _____ ?

Ce _____ ?

Când _____ ?

Unde _____ ?